

ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΣΕΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΩΝΑΣΕΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Μάθημα: Νεοελληνική Γλώσσα

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Αρχιμήδης

εικόνα 1

εικόνα 2

εικόνα 3

εικόνα 4

1 Αυγούστου, καλοκαιρία

Απόψε έκανα την πρώτη μου επίσκεψη στις Συρακούσες, το μέρος όπου γεννήθηκε ο Αρχιμήδης. Οι Συρακούσες είναι ένα μεγάλο λιμάνι στα ανατολικά του νησιού, όπου συναντιούνται οι ναυτικοί δρόμοι από την Ευρώπη, την Αφρική και την Ασία. Το ότι βρίσκονται σε ένα τέτοιο σημαντικό στρατηγικό σημείο τις κάνει ένα ανθηρό εμπορικό

κέντρο, ζηλευτό από τους γείτονές τους. Έχοντας δεχτεί πολύ συχνά επιθέσεις από ισχυρότερους γείτονες, η ιστορία τους είναι γεμάτη από συνεχείς εναλλαγές πολέμου και ευημερίας.

Όπως περιπλανιόμουν στα στενά και ελικοειδή σοκάκια της πόλης, ήταν εύκολο να φανταστώ τον Αρχιμήδη να δίνει διαλέξεις στη μεγάλη αγορά ή να συμμετέχει σε συζητήσεις στα σκαλάκια των κτιρίων.

25 Οκτωβρίου, ψυχροί άνεμοι

Σήμερα έρχομαι για δεύτερη φορά στις Συρακούσες. Ένας έμπορος μου έφερε ένα χρυσό στέμμα που βρέθηκε σε ανασκαφή σε ένα αρχαίο ελληνικό νεκροταφείο. Αν και ήταν πολύ παλιό, καθένα από τα χρυσά φύλλα του έλαμπε ολόλαμπρο, σαν καινούριο. Αυτό μου θύμισε μια διασκεδαστική ιστορία.

Όταν ο Αρχιμήδης έγινε 47 ετών, γύρισε στις Συρακούσες και έγινε σύμβουλος του βασιλιά Ιέρωνα. Ο βασιλιάς είχε ζητήσει να του φτιάξουν ένα χρυσό στέμμα, αλλά υποψιαζόταν ότι ο τεχνίτης είχε κλέψει μέρος από το χρυσό που του είχαν δώσει αντικαθιστώντας το με ασήμι. Ζήτησε από τον Αρχιμήδη να βρει έναν τρόπο να εξετάσει το στέμμα, χωρίς όμως να το καταστρέψει. Αυτό ήταν ένα δύσκολο πρόβλημα ακόμη και για τον Αρχιμήδη, που κόπιασε πολύ μέχρι να βρει μια λύση.

Όταν, λοιπόν, έκανε το μπάνιο του στα δημόσια λουτρά, του ήρθε μια λαμπρή ιδέα! Μπαίνοντας σε μια μπανιέρα γεμάτη με νερό, παρατήρησε ότι το νερό ξεχείλιζε και κυλούσε στο πάτωμα. Αμέσως πήδηξε έξω από την μπανιέρα και βγήκε τρέχοντας από το δωμάτιο φωνάζοντας: «Εύρηκα, εύρηκα». Η παρατηρητικότητά του τον είχε οδηγήσει στη λύση και σκέφτηκε: «Αν πάρω το στέμμα και ένα κομμάτι καθαρού χρυσού που έχει το ίδιο βάρος με το στέμμα, τα τοποθετήσω χωριστά σε ένα δοχείο γεμάτο με νερό και συγκρίνω την ποσότητα νερού που θα εκτοπιστεί από το δοχείο, θα μπορέσω να βρω αν ο τεχνίτης έχει κλέψει. Αν το στέμμα εκτοπίσει περισσότερο νερό από το κομμάτι καθαρού χρυσού, δε θα είναι μόνο από χρυσό...». Έτσι, κατάφερε να αποκαλύψει την αλήθεια και ο κλέφτης πιάστηκε.

Αν υποθέσουμε πως ο Αρχιμήδης είχε χρησιμοποιήσει περισσότερο επιστημονικούς τρόπους απ' ό,τι περιγράφεται σε αυτή την ιστορία, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι αργότερα χρησιμοποίησε σχεδόν τις ίδιες αρχές για να ερευνήσει και την άνωση των αντικειμένων. Έτσι, οι ανακαλύψεις του ήταν σαν ένας φάρος που φώτισε τον δρόμο για περαιτέρω μελέτες και από άλλους στο θέμα της επίπλευσης.

Πηγή κειμένου: Si Yuan Liu & Lianbu Li, (2002). Αρχιμήδης. Εκδόσεις Πατάκη.

(διασκευή)

Σε κάθε ερώτηση από την 01 έως την 25 **να επιλέξετε μία (1) μόνο από τις τέσσερις (4)** δυνατές απαντήσεις σύμφωνα με το Κείμενο. Για κάθε ερώτηση για την οποία θα επιλέξετε τη σωστή απάντηση και μόνο αυτή, θα βαθμολογηθείτε με δύο (2) μονάδες.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

01. Ποια πρόταση χαρακτηρίζει καλύτερα το κείμενο;

- A. Είναι θεατρικό κείμενο που παρουσιάζει τον διάλογο μεταξύ ιστορικών προσώπων.
- B. Είναι φανταστικό ημερολόγιο που παρουσιάζει γεγονότα από τη ζωή του Αρχιμήδη.
- Γ. Είναι ταξιδιωτικό κείμενο που παρουσιάζει αξιοθέατα σε μια αρχαία ελληνική πόλη.
- Δ. Είναι λαϊκό παραμύθι το οποίο αφηγείται τα κατορθώματα ενός υπερφυσικού ήρωα.

02. Ποιος είναι ο βασικός σκοπός του κειμένου;

- A. Να παρουσιάσει στοιχεία για τη ζωή και τις επιστημονικές ιδέες του Αρχιμήδη.
- B. Να εξηγήσει τη διαδικασία με την οποία πραγματοποιήθηκε ένα επιστημονικό πείραμα.
- Γ. Να αναδείξει τη σημασία των Συρακουσών ως τόπου με ιστορικό ενδιαφέρον.
- Δ. Να παρουσιάσει την καθημερινή ζωή και τις συνήθειες των κατοίκων των Συρακουσών.

03. Γιατί οι Συρακούσες ήταν σημαντικό εμπορικό κέντρο;

- A. Επειδή ήταν ο τόπος στον οποίο γεννήθηκε ο Αρχιμήδης.
- B. Επειδή είχε μεγάλη αγορά με στενά και ελικοειδή σοκάκια.
- Γ. Επειδή οι κάτοικοί τους ασχολούνταν μόνο με τη γεωργία.
- Δ. Επειδή εκεί συναντιούνταν ναυτικοί δρόμοι από τρεις ηπείρους.

04. Ποια εποχή ο αφηγητής επισκέφθηκε για δεύτερη φορά τις Συρακούσες;

- A. Άνοιξη
- B. Καλοκαίρι
- Γ. Φθινόπωρο
- Δ. Χειμώνα

05. Ποια εικόνα παρουσιάζει την πρώτη καταγραφή του ημερολογίου;

- A. η εικόνα 1
- B. η εικόνα 2
- Γ. η εικόνα 3
- Δ. η εικόνα 4

06. Ποια από τις εικόνες παρουσιάζει το γεγονός που έγινε τελευταίο, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. η εικόνα 1 B. η εικόνα 2 Γ. η εικόνα 3 Δ. η εικόνα 4

07. Τι παρατήρησε ο Αρχιμήδης όταν μπήκε στην μπανιέρα;

- A. Το νερό έμενε στάσιμο.
B. Το νερό εξατμιζόταν.
Γ. Το νερό άλλαζε χρώμα.
Δ. Το νερό ξεχείλιζε.

08. Ποια ακριβώς σύγκριση σκέφτηκε να κάνει ο Αρχιμήδης;

- A. Να συγκρίνει το βάρος του στέμματος με το βάρος του νερού στην μπανιέρα.
B. Να συγκρίνει το βάρος του στέμματος με ένα κομμάτι ασημιού.
Γ. Να συγκρίνει το νερό που θα εκτόπιζαν το στέμμα και ο καθαρός χρυσός ίδιου βάρους.
Δ. Να συγκρίνει το βάρος του στέμματος με χαλκό ίδιου μεγέθους.

09. Ποιος παρουσιάζει τις Συρακούσες ως ζηλευτό εμπορικό κέντρο;

- A. ο Αρχιμήδης
B. ο συγγραφέας του ημερολογίου
Γ. ο βασιλιάς των Συρακουσών
Δ. ο τεχνίτης του στέμματος

10. Σύμφωνα με το κείμενο τι χαρακτηρίζει καλύτερα τον Αρχιμήδη;

- A. Ήταν ένας άνθρωπος που βασιζόταν μόνο στις θεωρητικές του γνώσεις.
B. Αξιοποιούσε την παρατήρηση και την εμπειρία για να λύνει επιστημονικά προβλήματα.
Γ. Ήταν κυρίως πολιτικός, επειδή έγινε σύμβουλος του βασιλιά.
Δ. Ήταν περισσότερο τυχερός παρά ικανός στην επίλυση προβλημάτων.

11. Ποια από τις παρακάτω πληροφορίες είναι λανθασμένη;

- A. Ο βασιλιάς απέδειξε ότι ένα κομμάτι από το στέμμα είχε ασήμι.
- B. Ο Αρχιμήδης κάποια στιγμή έφυγε από την πόλη των Συρακουσών.
- Γ. Ο βασιλιάς υποψιάστηκε ότι ο τεχνίτης έκλεψε χρυσό από το στέμμα.
- Δ. Ο Αρχιμήδης βρήκε τη λύση στο πρόβλημα του βασιλιά.

12. Ποιος χαρακτηρισμός ταιριάζει στον τεχνίτη;

- A. καχύποπτος
- B. σεμνός
- Γ. πανούργος
- Δ. πιστός

13. Τι μπορούμε να συμπεράνουμε για τη σημασία των ανακαλύψεων του Αρχιμήδη;

- A. Οι ανακαλύψεις του είχαν αξία μόνο για την εποχή στην οποία έζησε.
- B. Ο Αρχιμήδης ήταν ο μοναδικός επιστήμονας που ασχολήθηκε με την άνωση.
- Γ. Οι ανακαλύψεις του οδήγησαν στην επιστημονική μελέτη της επίπλευσης.
- Δ. Οι μεταγενέστεροι επιστήμονες δεν επηρεάστηκαν από τις ανακαλύψεις του.

14. Ποια από τις παρακάτω λέξεις έχει αντίθετη σημασία με τη λέξη «συνεχείς» στη φράση «από συνεχείς εναλλαγές πολέμου και ευημερίας»;

- A. διαρκείς
- B. διακοπτόμενες
- Γ. αδιάκοπες
- Δ. αλλεπάλληλες

15. «ελικοειδή σοκάκια της πόλης». Οι δρόμοι της πόλης με το ίδιο σχήμα είναι:

- A. ελικοειδή δρόμοι
- B. ελικοειδής δρόμοι
- Γ. ελικοειδεί δρόμοι
- Δ. ελικοειδείς δρόμοι

16. Ποια από τις παρακάτω λέξεις ανήκει στην ίδια οικογένεια με τη λέξη «Σήμερα»;

- A. Σήματα
- B. Ήρεμα
- Γ. Μέτρημα
- Δ. Ημέρα

17. Στην πρόταση «Ένας έμπορος μού έφερε ένα χρυσό στέμμα» η λέξη «μού» είναι:

- A. υποκείμενο
- B. έμμεσο αντικείμενο
- Γ. κατηγορούμενο
- Δ. άμεσο αντικείμενο

18. Η πρόταση «Αν και ήταν πολύ παλιό» δηλώνει:

- A. εναντίωση
- B. υπόθεση
- Γ. αποτέλεσμα
- Δ. σκοπό

19. Πώς συλλαβίζεται η λέξη «ολόλαμπρο»;

- A. ολό-λα-μπρο
- B. ο-λό-λαμ-προ
- Γ. ο-λό-λα-μπρο
- Δ. ο-λό-λαμπ-ρο

20. Η λέξη «κόπιασε» στο κείμενο σημαίνει:

- A. αδιαφόρησε
- B. αδράνησε
- Γ. μόχθησε
- Δ. αμέλησε

21. Στη φράση «λαμπρή ιδέα» έχουμε:

- A. ειρωνεία
- B. μεταφορά
- Γ. παρομοίωση
- Δ. κυριολεξία

22. Το ρήμα «τοποθετήσω» στο β' πληθυντικό συνοπτικής προστακτικής (αορίστου) ενεργητικής φωνής είναι:

Α. τοποθετείτε Β. τοποθετήσου Γ. τοποθετήστε Δ. τοποθετείστε

23. Πώς είναι ο τύπος του ρήματος «θα εκτοπιστεί» στη συντελεσμένη υποτακτική;

Α. θα έχει εκτοπιστεί

Β. να έχει εκτοπίσει

Γ. θα έχει εκτοπίσει

Δ. να έχει εκτοπιστεί

24. Στην πρόταση «χρησιμοποίησε σχεδόν τις ίδιες αρχές » η λέξη «σχεδόν» είναι:

Α. μετοχή

Β. αντωνυμία

Γ. σύνδεσμος

Δ. επίρρημα

25. Στη φράση «για περαιτέρω μελέτες», η λέξη «περαιτέρω» μπορεί να αντικατασταθεί από τη λέξη:

Α. περιορισμένες

Β. συνοπτικές

Γ. πρόσθετες

Δ. ελλιπείς

Α ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΑΠΑΝΤΗΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ – ΚΕΙΜΕΝΟ Αρχιμήδης
ΓΛΩΣΣΑ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 1- 25

- 01. Β
- 02. Α
- 03. Δ
- 04. Γ
- 05. Α
- 06. Γ
- 07. Δ
- 08. Γ
- 09. Β
- 10. Β
- 11. Α
- 12. Γ
- 13. Γ
- 14. Β
- 15. Δ
- 16. Δ
- 17. Β
- 18. Α
- 19. Γ
- 20. Γ
- 21. Β
- 22. Γ
- 23. Δ
- 24. Δ
- 25. Γ